

ITEM No. 10825/52

HUNGARY

COMMUNIST PARTY
ADMINISTRATION
POLICE
SECURITY

M.C.
26 August
7070

Conditions And Personalities in DOBOZ.

SOURCE MUNICH: A 28 year old farmer from DOBOZ, /Kömitat Békés/ who worked on his father's farm as a farm-hand until 5 January 1949. He was then drafted as an AV border guard, serving in the vicinity of TOMPA until 22 August 1949. Because he accepted a bribe from someone who wanted to cross the border illegally, he was arrested and in the military prison on the Mártírok útja at BUDAPEST. After having served his term, /June 1950/ he returned to his parents at DOBOZ, remaining until 13 January 1952, when he escaped. On 26 January 1952, he arrived at SZOMBATHELY, having walked most of the way. There with a former AV comrade, who was best informed about their chances for illegally crossing the border, they crossed the border near TORONY and reached VIENNA by bus via OBERWART on 28 January 1952. They stayed there only for three hours. A train conductor helped to continue on to SALZBURG by showing them how to axle. Here, an Austrian policeman arrested them; they were kept until 15 March 1952. After their release, source worked for a farmer near SALZBURG, however, leaving after a week and going to KLAGENFURT. Until 10 May 1952, he worked in KALLDORF as farmhand, and then went via SALZBURG to BAD REICHENHALL, /Germany/ where he arrived on 14 May 1952. The German Police arrested him; 28 subsequently he was released to Camp VALKA /27 July 1952/. He personally knows the persons mentioned in this report.

DATE OF OBSERVATION: until 13 January 1952.

* * *

"DOBOZ-i születésű ember vagyok, aki ott éltam le eddigi életem javarészt és így saját és családom sorsán keresztül is jól ismerem az ottani kommunistákat. Maga DOBOZ Békés megyének körülbelül 7.000 lakósu faluja.

A község tanácselnöke BALOGH Lajos, kb. 43-45 éves, 180 cm. magas, testes, barna, piroseres arcú ember. Kifelé nagy kommunista, de nem rosszindulatú.

Önálló gazda volt, akinek a fődíját, tanyáit elszedték és most tanácselnöki fizetéséből él.

A község rosszszelleme GÁLFI Lajos a párttitkár. Kb. 35-36 éves, 160 cm. magas, kövér, barna ember, aki idegenből jött, azelőtti tartózkodásának helye és foglalkozása ismeret-

/more/

HUNGARY

/cont'd/

2.

len előtte. Ha valaki neki ellentmond, azt azonnal elviteti az ÁVH-val. A lakókat könyörtelenül elrekvirálta a kommunistákat ültetett az így megüresedett lakásrészekbe. Így a község fogorvosának, Dr. GALLAY Ferencnek házába betelepítette NAGY Gy. Lajost, BORSI Ferencet és KAC Jánost. Ugyanezt tette a községben lakó özv. Dr. ANDREJKOVICS-né /fnu/ házával is. Édesapám azért üldözötte, mert nem iratkozott be a kommunista pártba.

GÁLFI vezetése alatt károsították a gróf WENCKHEIM Lajos kastélyt, melynek néhány szobáját a párt helyiség céljára foglalták le, a többi szobába kommunistákat ültettek be, sőt a kastély egy részébe lovakat szállásoltatott el. A templombajárók neveit már régen jegyeztette s ezeket üldözte.

PUSKÁS Ferenc azelőtt borbélymesterséget folytatott, jelenleg írónak a községtanács irodájában. 40 éves, 165 cm. magas, sovány, gesztenyebarna, santa. Régi kommunista, már a háború előtt tagja volt a pártnak. Emiatt a háború vége felé a csendőrök elvitték. Amikor 1945-ben visszatért, véresszéjű kommunista lett, aki összes haragosát elvitette. Az ő feljelentésére tartóztatták le KOMÁROMI Ferencet, aki azóta nyomtalanul eltűnt. Ugyancsak ő jelentette fel BALOGH Sándort, akit annyira elverték, hogy ma sem tud még mozogni. A református papot /NU/ és leányát 1950 végén kövekkel annyira megdobálták a PUSKÁS vezetése alatt álló suhancok, hogy ennek következtében súlyos belső sérüléseket szenvedtek. Őka e cselekedetnek az volt, hogy a pap tiltakozott a pártba való belépése ellen.

A rendőrség a volt főjegyző lakásában, szemben a kastéllyal tanyázik. A rendőrség vezetője JUHÁSZ Ferenc rendőrtörzsrörmester. Kb. 37-38 éves, 180 cm. magas, vékony, barna ember. 1947 közepe óta áll hivatala élén. OROSHÁZA-i illetőségű. Hogy azelőtt mi volt a foglalkozása azt nem tudom. JUHÁSZ maga is látható élvezettel veri és kínozza az embereket. /1950-ben apámat úgy elverte, hogy az arca szederjes lett./

DOBOZ-on a rendőrség létszáma 9 fő.

A rendőrség parancsnokának helyettese KOLOZSVÁRI Ferenc, rendőr-szakaszvezető. BÉKÉS-ről való, kb. 32 éves, 165 cm. magas, testes, barna, vastag szemüveget visel. 1949 decemberében került DOBOZ-ra. Áldozatait üti-veri.

A rendőrök a náluk feljelentett embereket legtöbbször a BÉKÉSCSABA-i ÁVH-nak szolgáltatják be. Ezeknek a legnagyobb része BUDAPEST-en az ÁVH-nál köt ki.

DOBOZ-on az ÁVH és a rendőrség jól megszervezett besugó hálózattal rendelkezik. E hálózat "vezetője" TÖRÖK Sándor, 53 éves, 160 cm. magas, kövér, öszölő, banyahajú ember. Azelőtt 8 holdas kisparaszt volt. Jelenleg kizárólag a besugásból él. Fiai tagjai a tszcs-nek. TÖRÖK sok embert jelentett fel alaptalanul. Ezek közül végleg eltűnt 1949 december körül két kulák, akiknek csufneve "Kuli" és "Csinos" volt. Iga-zai nevükre nem emlékezem.

/more/

HUNGARY
/cont'd/

2.

KOMÁT Lajos nagycsaládu szegényember volt, akiből nagy kommunista lett. 45-48 éves, 168 cm. magas, sovány, barna ember. Bár ezek az emberek az ÁVH hivatásos besugói, feljelentéseiket a párton és a rendőrségen keresztül adják az ÁVH-nak le. KOMÁT jelentette fel BALOG A. Ferencet 1951 elején, akinek azóta nyoma veszett.

A besug'hálózat tevékeny tagja két testvér, TAKAROS István, 29-30 éves, 170 cm. magas, sovány, gesztenyebarna haju, nagy pedrett parasztbajuszt viselő volt napszámos. Sok áldozata közül 1950 végén eltűnt /LNU/ Ferenc nevű 38 éves kislák.

Bátyja, TAKAROS János, volt napszámos, 42 éves, közel 2 méter magas, sovány, őszülő barnahaju ember, aki szintén besugásból él.

Rendkívül visszatartó szerepet játszott DOBOZ-on id. NÉMET András, 47 éves, 170 cm. magas, őszbecsavarodó, világosbarna haju, részeges 5-6 holdas kisbirtokos, akinek kis háza is van a faluban.

Amikor az oroszok 1944 október 6-án bejöttek DOBOZ-ra NÉMET a parancsnokló szovjet főhadnagynak /NU/ azonnal felajánlotta szolgálatait. NÉMET beszélt oroszul s így főhadnagy tolmácsnak használta őt. Egy ízben az orosz parancsnok elrendelte, hogy a gazdák azonnal szolgáltatassák be a honvédség által kikölcsönzött lovakat. NÉMET ezt a rendelkezést úgy tolmácsolta, hogy minden lovat azonnal le kell adni. Az oroszok át is vettek minden lovat, úgy, hogy a gazdáknál csak a tehén és igásokör állomány maradt meg. A nép lázadozott, benyomultak a parancsnokhoz és tiltakoztak a totális requisíció ellen. A parancsnok más tolmácsot hívott, s a kiderült félreértés nyomán a lovak nagy részét visszaadta. NÉMET ennek az esetnek ellenére is megmaradt tolmácsi minőségében. Az orosz katonák 1946 júliusáig maradtak DOBOZ-on, s NÉMET ezalatt az idő alatt hihetetlen befolyásra tett szert. Orosz egyenruhába öltözött s ő "szállította" az oroszoknak a falu leányait. NÉMET orosz egyenruhájában, géppisztollyal felfegyverkezve látogatott el a házakhoz s élelmiszert, innivalót, miegyebet "requirált" magának. Bennünket is kirabolt.

Amióta az oroszok elhagyták DOBOZ-t, NÉMET a pártéletben játszott mind nagyobb szerepet.

Fia, ifj. NÉMET András, politikai tiszt, főhadnagy, akit apja érdemeire való tekintettel a Petőfi Akadémián képeztek ki tisztté. Állomáshelyét nem tudom, azonban gyakran fordul meg a szüleinél DOBOZ-on.

EVAL. COMMENT: All names unconfirmed. Report is released only to keep the programming dept. informed on the conditions of a village situated in an area /south-eastern Hungary/ from which very little information has so far been submitted.